

Onder Embargo tot donderdag 19 december, 21.10 uur

Appel aan Nederlandse overheid: nu stappen nodig tegen zorgwekkende stoffen!

Zembla toont: Buurlanden nemen wel wettelijke stappen om kinderen te beschermen tegen hormoonverstorende stoffen – waarom Nederland niet?

Utrecht, 19 december 2012 – **“Waarom doet Nederlandse overheid niets om kwetsbare groepen te beschermen tegen zorgwekkende stoffen?”** Deze vraag stelt de organisatie WECF – een internationaal netwerk van vrouwen en milieuorganisaties voor een duurzame toekomst – in een brief aan de Minister van Gezondheidszorg en de staatssecretarissen van Milieu en Economische Zaken naar aanleiding van een uitzending van het TV programma Zembla. In de brief wordt gewezen op het gevaar van zogeheten hormoonverstorende stoffen voor met name zwangere vrouwen en kinderen.

Er zijn steeds duidelijkere aanwijzingen dat hormoonverstorende stoffen tot blijvende gezondheidsschade leiden. Kinderen in de ontwikkelingsfase voor en na de geboorte zijn het meest kwetsbaar voor hormoonverstorende stoffen. De gezondheidseffecten zijn vaak onomkeerbaar en treden vaak pas later in het leven op. Deze stoffen zitten in een groot aantal consumenten producten o.a. in onze voeding, dranken, in plastic, in speelgoed, in keukengerei, in meubels, in kleren, in verzorgings- en schoonmaakproducten. Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie vormen hormoonverstorende stoffen een bedreiging voor de volksgezondheid, natuur en milieu.

Er is voortschrijdend wetenschappelijk inzicht dat blootstelling aan zelfs hele lage doses EDC's de ontwikkeling van de hersenen en andere organen verstoort. De blootstelling gaat via allerlei wegen zoals voeding, via de huid en inademing. De WHO (Wereld Gezondheid Organisatie) bracht recent rapporten uit over de potentiële schade aan de ontwikkeling van kinderen. Ook het Europese Milieu Agentschap EEA publiceerde een uitgebreid overzichtsrapport dat wijst op een relatie tussen hormoonverstoring en de opmerkelijk sterke toename chronische ziekten en aandoeningen in de laatste decennia. Beide organisaties roepen beleidsmakers op tot versnelde preventieve maatregelen, ookal zijn er nog lacunes in de kennis. Denemarken, Zweden en Frankrijk hebben al wettelijke stappen genomen om bepaalde EDC's te verbieden en kwetsbare bevolkingsgroepen pro-actief te informeren, zoals blijkt uit de uitzending van Zembla, **maar Nederland blijft achter.**

Vermijding van blootstelling is vrijwel niet mogelijk voor de burger

Wettelijke bescherming loopt ver achter bij nieuwe wetenschappelijke inzichten. De toelatingsnormen

voor chemische stoffen en bestrijdingsmiddelen zijn niet afgestemd op schadelijke effecten die bij blootstelling aan zeer lage doses EDC's kunnen optreden. Ze zijn ook niet afgestemd op de veel grotere gevoeligheid van kinderen in hun ontwikkeling voor en na de geboorte. Zoals uit de Zembla uitzending bleek, **kan de Nederlandse overheid niet meer volhouden dat producten op de Nederlandse markt wat betreft EDC's veilig zijn.**

Sascha Gabizon, directeur van WECF, zegt: "De verantwoordelijkheid voor de bescherming van de Volksgezondheid ligt in de eerste plaats bij de nationale overheid. Wij zijn van mening dat de ernst van de problematiek in Nederland ten onrechte wordt ontkend of genegeerd. Er is teveel prioriteit gegeven aan korte termijn bedrijfsbelangen ten kosten van gezondheidsbelangen. Als er één terrein is waar de industrie maatschappelijke verantwoordelijk moet tonen, dan is het wel hier".

De brief van WECF, PAN en Ecobaby geeft **9 concrete aanbevelingen** voor het versneld aanpakken van preventie, informatie aan de burgers en ondersteuning van Europese beleidsmaatregelen.

www.wecf.eu
www.eenveilignest.nl

Contact:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

Sascha Gabizon, Algemeen Directeur WECF Internationaal 030-2310300

Marie Kranendonk, erevoorzitter en oprichtster van WECF, 06-53556941

Chantal Van den Bossche, persvoorlichter 06-28129992

Meer informatie:

De brief aan de Ministers en Staatssecretarissen is hier te lezen: www.wecf.eu

De uitzending van Zembla is hier te bekijken: <http://zembla.incontxt.nl/seizoenen/2013/afleveringen/19-12-2013>
ZEMBLA reisde af naar Denemarken. Daar geeft de overheid via publiekscampagnes voorlichting aan zwangere vrouwen hoe ze deze stoffen zo veel mogelijk kunnen vermijden. Deense politici hebben hormoonverstorende stoffen al jaren hoog op de agenda staan. Om de volksgezondheid te beschermen weert de Deense overheid stoffen uit consumentenproducten. Ook andere Europese landen als Zweden, Frankrijk en België nemen maatregelen. De vraag van Zembla is: Wat doet de Nederlandse overheid om ons te wijzen op de gezondheidsrisico's van deze zeer zorgwekkende stoffen?

WECF informeert over zorgwekkende stoffen hier:

<http://www.wecf.eu/nederland/campagnes/Hormoonverstoorders-gezondeleefomgeving.php>

Verdere informatie over EDC's en Gezondheidsrisico's

Het hormoon systeem regelt een heel breed scala van functies in het menselijk lichaam van ontwikkeling van de voorplantings- en andere organen tot hersenfuncties, tot eetlust en vetregulering en ook de weerstand tegen ziektes. Het regelt ook de bloedsuikerspiegel, de botdichtheid en het cholesterolniveau, en nog veel meer essentiële functies in het menselijk lichaam. De verstoring van de endocriene functies leidt ook tot een **breed scala van onomkeerbare gezondheidseffecten**, zoals verminderde vruchtbaarheid, borst en prostaat kanker, diabetes, obesitas en leer en gedragsstoornissen.

- WHO : <http://www.wecf.eu/nederland/nieuws/2013/rapport-WHO.php>
- State of the Art of the Assessment of Endocrine Disruptors, 2012, Kortenkamp e.a., uitgevoerd i.o.v. de Europese Commissie, http://ec.europa.eu/environment/endocrine/documents/studies_en.htm
- Vandenberg, Soto, Heidel, Vomsaal a.o., Endocrine Reviews, 2012,

- [Review of the science linking chemical exposure to the human risk of obesitas and diabetes.Hormones and Endocrine-Disrupting Chemicals](#), 2012, CHEM Trust
- State of the Art report on mixtures toxicity, 2009, Kortenkamp e.a.
- [Endocrine-disrupting chemicals: an Endocrine Society scientific statement](#), 2009, Diamanti

Verdere informatie over blootstelling aan EDC's

Grote hoeveelheden hormoonverstorende stoffen worden toegepast in consumenten producten, inclusief in speelgoed en cosmetica. Bovendien komen EDC's in voedsel, drinkwater en dranken via verpakkingsmateriaal. EDC's komen ook via pesticide residuen voor in groente en fruit. Het gaat onder andere om stoffen zoals ftalaten, bisfenol-A, brandvertragers, en geperfluoriseerde stoffen die gebruikt worden in anti-aanbaklagen op pannen, en in vuil- en vochtwerende kleding. **Consumenten en burgers kunnen ze niet vermijden** door gebrek aan informatie en wetgeving.

De 9 aanbevelingen aan de Minister en Staatsecretarissen

1. Voortrekkersrol van de Nederlandse overheid op EU-niveau, om versneld **brede en sterke criteria voor EDC's** vanuit het gezondheidsbelang te formuleren en vast te stellen, en om de gezondheid van onze kinderen en burgers daarbij **op geen enkele wijze ondergeschikt** te maken aan de korte termijn belangen van de industrie.
2. Vanuit de verantwoordelijkheid van de Nederlandse overheid voor het bescherming van de volksgezondheid, **de industrie aan te spreken** op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. **Als er één terrein is waar de industrie maatschappelijke verantwoordelijk ondernemen moet tonen, dan is het wel hier.**
3. Nederlands beleid zou prioriteit moeten geven aan de volksgezondheidsbelangen via versnelde wettelijke maatregelen. Verstevigde milieu wetgeving is volgens een recent onderzoek naar de mening van 1000 leidinggevende CEO's een voorwaarde voor een versnelde vergroening van de industriële productie, zie rapport¹.
4. De overheid moet de **innovatie naar een groene chemie** – die zo snel mogelijk de EDC's gaat vervangen – bevorderen. Recente studies laten zien dat de marktperspectieven voor groene chemie heel gunstig zijn².
5. De overheid zou met voorrang voorzorgsmaatregelen moeten nemen om **zwangere vrouwen en kinderen** beter te beschermen tegen blootstelling aan EDCs. Onmiddellijke **vervanging van BPA en ftalaten in voedsel verpakking, speelgoed, verzorgingsproducten** en consumentenartikelen **moet** prioriteit krijgen.
6. Maatregelen moeten genomen worden om **PFOA en andere veel toegepaste perfluorverbindingen** in keukenartikelen (zoals Teflon, Tefal...) en in kleding en andere consumentenproducten zo snel mogelijk te vervangen.
7. Nederland moet op EU niveau maatregelen bevorderen om de **wetgeving inzake brandvertragers** zo snel mogelijk aan te passen (vanwege voorgeschreven gebruik van brandvertragers in kunststof speelgoed, kleding en woningtextiel) zodat hormoonverstorende stoffen zo snel mogelijk vervangen worden.
8. Een snelle vervanging van **EDC-plastics in medische apparatuur voor intraveneuze** voeding en zoals gebruikt op afdelingen neonatologie moet snel gebeuren.
9. De EU wetgeving op het gebied van **bestrijdingsmiddelen** – die hormoonverstorende stoffen verbiedt – moet onmiddellijk en zonder uitzondering in Nederland worden uitgevoerd, en – terwijl de criteria op Europees niveau worden vastgelegd - er moet nu al een beoordeling van de risicostoffen in bestrijdingsmiddelen plaatsvinden.

¹ <http://ecochemex.com/download-the-business-case-for-green-chemistry/>

² http://ciel.org/Chem/Innovation_Chemical_Feb2013.html en

<http://www.accenture.com/microsites/ungc-ceo-study/Pages/home.aspx>